

NHỮNG BẢN KHOẢN VỀ THÔNG TƯ MỚI CỦA BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO VỀ DẠY THÊM HỌC THÊM

ThS. Nguyễn Đình Anh¹

Sau rất nhiều năm cả xã hội chờ đợi một giải pháp quản lý nhà nước của Bộ Giáo dục và Đào tạo để chấm dứt nạn dạy thêm học thêm tràn lan thì đến cuối năm 2024 Bộ Giáo dục và Đào tạo mới cho ra đời được Thông tư số 29 quy định về dạy thêm học thêm. Tuy Thông tư đã đưa ra những quy định cấm dạy thêm có thu tiền trong nhà trường để xác định trách nhiệm của ngành giáo dục, của các trường học trong việc đảm bảo chất lượng dạy học theo chương trình Giáo dục phổ thông 2018 và sách giáo khoa mới (một chương trình dạy học với các bộ sách giáo khoa đã từng được Bộ Giáo dục và Đào tạo cho là sản phẩm tốt nhất để thực hiện công cuộc đổi mới toàn diện về Giáo dục và Đào tạo).

Với Thông tư này Bộ cũng đã cho người dân nhận thấy Bộ Giáo dục và Đào tạo đã phần nào tự nhận ra được sự thiếu sót của Bộ Giáo dục và Đào tạo trong việc quản lý dạy học các nhà trường là Bộ đã để cho các trường Phổ thông xảy ra tình trạng giáo viên ép buộc phụ huynh và học sinh phải đi học thêm để thu tiền. Trong khi đó chính ra các nhà trường phải có trách nhiệm xây dựng chương trình nhà trường cho việc dạy học làm sao đó để tất cả học sinh thuộc các đối tượng đều hoàn thành chương phổ thông đối với từng lớp và đối với cả cấp học, theo hướng phát triển phẩm chất và năng lực của học sinh. Nhiệm vụ của học sinh khi học theo chương trình phổ thông năm 2018 là ngoài thời gian học ở lớp dưới sự quản lý, hướng dẫn của giáo viên, học sinh còn phải sử dụng một khoảng thời gian thích đáng cho việc tự học, tự nghiên cứu.

Nhưng Thông tư số 29 về quản lý dạy thêm học thêm mà Bộ Giáo dục và Đào tạo vừa ban hành có những điều đã đi ngược lại những mục tiêu mà hàng chục năm qua ngành giáo dục và các cấp đảng, chính quyền đã đặt ra. Vì thế Thông tư số 29 đang để lại nhiều băn khoăn cho những người từng đã làm việc trong ngành Giáo dục. Những băn khoăn đó là:

Thông tư số 29 đã vô tình phủ nhận những nỗ lực của Đảng, của Nhà nước, của Nhân dân và của chính Ngành Giáo dục trong hàng chục năm qua trong việc đầu tư công sức, tiền của xây dựng, trường học kiên cố; xây dựng trường chuẩn quốc gia, tăng cường cơ sở vật chất, hiện đại hóa trang thiết bị kỹ thuật của trường học. Nâng chuẩn giáo viên có trình độ đại học để dạy bậc THCS. Đưa ra một tỷ lệ cần có về số giáo viên có trình độ thạc sĩ để dạy THPT. Bồi dưỡng cán bộ quản lý để đáp ứng yêu cầu quản lý, điều hành các nhà trường nhằm đáp ứng công cuộc đổi mới căn bản toàn diện giáo dục và đào tạo. Cho phép các nhà đầu tư có năng lực mở các trường THCS, THPT dân lập, tư thục để đáp ứng nhu cầu học tập cho thanh thiếu niên và nâng chất lượng dạy học ở bậc phổ thông. Với Thông tư số 29 Bộ Giáo dục và Đào tạo dường như đã chuyển việc dạy thêm ra ngoài nhà trường, cho các trung tâm tư nhân dạy thêm để thu tiền. Khi mà ai cũng biết rằng các trung tâm dạy thêm, các sở dạy thêm ngoài nhà trường dù có cơ sở vật chất tốt đến đâu, có người quản lý và giáo viên dạy giỏi đến đâu thì cũng không thể nào có cán bộ quản lý, có đội ngũ giáo viên, có cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học, tốt hơn một trường phổ thông công lập và trường phổ thông tư thục, dân lập.

¹ Phó chủ tịch kiêm Tổng thư ký Hội khoa học Tâm lý – Giáo dục Nghệ An.

Bộ Giáo dục và Đào tạo chưa hình dung nổi việc Bộ cho phép tư nhân mở các trung tâm dạy thêm học thêm để thu tiền, chính là nơi ở đó giáo viên được mời tham gia dạy học họ sẽ không thực hiện và sẽ không thực hiện được các phương pháp dạy học mới để phát triển phẩm chất năng lực cho người học như mong muốn của Bộ Giáo dục và Đào tạo? Hơn nữa các trung tâm dạy thêm ngoài nhà trường làm sao có điều kiện về cơ sở vật chất hơn được các nhà trường phổ thông kể cả các trường phổ thông tư thục, dân lập mà hàng chục năm qua Ngành Giáo dục và Nhân dân đã góp công sức xây dựng nên. Đó là chưa nói tới các trung tâm dạy thêm ngoài trường học chính là nơi sẽ tạo nên những phiên bản mới về “Văn mẫu” loại sản phẩm dạy học mà từ đầu nhiệm kỳ Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo đã tuyên bố với học sinh và phụ huynh cả nước là sẽ xóa bỏ văn mẫu. Thông tư số 29 đã là cái cớ để các trung tâm và các cơ sở tư nhân dạy thêm đã từng và sẽ tiếp tục các bài ca cũ của việc đọc chép.

Với Thông tư số 29 về quản lý dạy thêm, học thêm Bộ Giáo dục và Đào tạo cho rằng chuyển việc dạy thêm có thu tiền ra khỏi nhà trường cho các trung tâm và các cơ sở dạy thêm tư nhân là vì để đáp ứng nhu cầu chính đáng và nhu cầu tất yếu cho con em học thêm của phụ huynh và học sinh. Phụ huynh cho con học thêm để mong con em mình có đủ kiến thức để thi vào các trường THPT, THPT chuyên và thi vào đại học. Những ý kiến đã cho rằng phải chăng Bộ Giáo dục và Đào tạo hình như đã quên mất những chủ trương về hướng nghiệp phân luồng mà chính Bộ Giáo dục và Đào tạo đang chỉ đạo các nhà trường thực hiện. Trong khi đó yêu cầu cốt lõi của chủ trương hướng nghiệp phân luồng là phải làm sao để tuyên truyền cho phụ huynh thay đổi tâm lý *bằng mọi giá phải cho con em vào được THPT, THPT chuyên và vào được đại học* để thực hiện hướng nghiệp phân luồng cho học sinh sau THCS và THPT. Hiện nay đa số phụ huynh đã có sự thay đổi tâm lý và yên lòng nếu con mình chưa đủ năng lực vào THPT, vào đại học thì sau khi tốt nghiệp THCS có thể cho con em đi học trung cấp và sẽ tìm một cơ hội thích hợp để con em họ sau khi học xong trung cấp sẽ thi vào đại học.

Nếu theo nguyện vọng của phụ huynh là cần phải cho con đi học thêm thì tại sao Bộ không làm cho phụ huynh hiểu rõ học sinh học chương trình mới sẽ không còn thời gian trong ngày để đi học thêm. Nếu học sinh học theo định hướng phát triển phẩm chất năng lực của chương trình phổ thông năm 2018 mà còn kèm theo việc đi học thêm thì định hướng về dạy học của chương trình và sách giáo khoa mới sẽ trở nên vô nghĩa. Đó là chưa nói tới việc các nhà trường phổ thông của ta hiện nay do chưa thực sự đổi mới trong thi cử cùng với việc chấp nhận cho phụ huynh cho con đi học thêm tất yếu sẽ tạo nên áp lực quá lớn cho học sinh khi học Chương trình giáo dục phổ thông năm 2018.

Thông tư số 29 còn thiếu khoảng trống pháp lý cho các trường phổ thông trong việc tổ chức dạy học thêm các chương trình tăng cường Ngoại ngữ. Khi mà chính Bộ GD&ĐT đã có chủ trương trong việc triển khai đề án tăng cường trình độ ngoại ngữ cho học sinh phổ thông tiến tới Việt Nam sẽ chọn tiếng Anh làm ngôn ngữ thứ 2. Để triển khai nội dung tăng cường thêm về trình độ ngoại ngữ cho học sinh, ngành giáo dục và các nhà trường không thể không phải trả tiền cho người dạy. Nguồn tiền để chi trả cho người dạy có thể là nguồn tiền của đề án do nhà nước cấp để nhà trường chi trả hoặc phải là tiền thu từ phụ huynh.

Bộ Giáo dục và Đào tạo có hình dung nổi khi Bộ cho phép tư nhân mở các Trung tâm dạy thêm học thêm sẽ góp phần tăng thêm lượng người tham gia giao thông, tăng thêm luồng di chuyển học sinh trong ngày góp phần tạo nên ùn tắc giao thông, gây thêm tai nạn thương tích cho học sinh, phụ huynh. Cư dân tại các khu phố, thôn làng lại phải chịu thêm một số hệ lụy ảnh hưởng đến môi trường sống của họ.

Với những băn khoăn như đã nêu ở trên, chúng tôi mong rằng đến thời điểm này Bộ Giáo dục và Đào tạo cần cân nhắc lại chủ trương chuyển việc dạy thêm học thêm thu tiền ra ngoài nhà trường cho các trung tâm và các cơ sở tư nhân tổ chức dạy thêm học thêm được thu tiền. Đồng thời phải xác định rõ nguyên nhân từ đâu mà cho tới thời điểm này người dân vẫn còn tâm lý cần phải cho con học thêm mới có thể thi đậu vào lớp 10 THPT, THPT chuyên và thi đậu vào đại học để tìm cách giúp phụ huynh tránh được áp lực về dạy thêm học thêm. .

Về phía chúng tôi, chúng tôi xin đề nghị:

Đối với Bộ Giáo dục và Đào tạo: Chúng tôi đề nghị Bộ xem lại quy định của Bộ về việc không cho giáo viên và các nhà trường lấy ngữ liệu trong sách giáo khoa để ra đề kiểm tra và thi chuyển cấp môn Ngữ Văn. Theo ý tôi, chính quy định này của Bộ Giáo dục và Đào tạo đã giúp cho giáo viên Ngữ văn có cơ hội để mở lớp dạy thêm và chính quy định này của Bộ là một trong những nguyên nhân làm cho phụ huynh lo lắng dẫn tới việc ép con em mình đi học thêm. Nếu Bộ không điều chỉnh lại quy định này thì việc dạy thêm, học thêm môn Ngữ Văn sẽ tiếp tục diễn ra một cách tràn lan. Và việc dạy thêm học thêm môn Ngữ văn diễn ra tràn lan sẽ là một trong những tác nhân dẫn tới việc tràn lan dạy thêm học thêm các môn học khác.

Đối với các trường phổ thông: Chúng tôi đề nghị thầy/cô hiệu trưởng xem xét khi xây dựng kế hoạch nhà trường bằng cách nào đó để học sinh của các lớp trong cùng một khối ngoài việc học các giờ học bộ môn do các giáo viên được nhà trường phân công giảng dạy tại lớp đó, cần bố trí cho giáo viên giỏi của nhà trường dạy một số tiết cho các lớp mà giáo viên giỏi không phụ trách. Đặc biệt trong khoảng thời gian ôn tập cuối năm, cuối khóa các nhà trường cần bố trí cho tất cả các lớp đều được học một số tiết ôn tập do các giáo viên giỏi đảm nhận.